

KENELLÄ ON TOTUUS

Totuuksia etsitään ja tarjotaan ikäänkuin kysymyksessä olisi kilpailujuoksu siitä, kuka on oikeassa. Mutta miten on?

Miten paljon totuuksiin uskomisen ja sen seurauksena syntyvä kapea-alainen asennoituminen jäädyttää ajattelun, madaltaa tietoisuutta ja hidastaa kehittymistä? Tulevaisuuden tutkimuskin korosta, ettei enää etsitä oikeita vastuksia. Tärkeämpää on etsiä oikeita kysymyksiä, joiden avulla lisääntynyt tietoisuus johtaa meitä kohti parempaa ymmärrystä.

Olen koonnut tähän kolmen asiantuntujan näkemyksiä. Niiden jälkeen on lyhyt lainaus yhdestä kirjasta. Lopussa on kaksi kuvaa ja niihin liittyvä pieni tarina.

Filosofi Pekka Himanen

Himasan mukaan hyvä elämä on taideteos. Ihmisen pitää suhtautua elämäänsä niin kuin taiteilija suhtautuu teokseensa. Päämääränä on ihminen, joka toteuttaa omaa ainutlaatuista potentiaaliaan ja auttaa muita tekemään samoin. Hänellä on unelma, jonka puolesta hän elää. Hänellä on tinkimättömät työmenetelmät.

Himasan mielestä asioita ei voi tutkia kuulematta tulevaisuuden ihmisiä, lapsia. ”Olen äärettömän iloinen, että Suomen hallitus on lähtenyt etsimään tulevaisuuden menestystä henkisen tilan kautta. Suomen pitäisi julistautua maailman henkiseksi pääkaupungiksi.”

Himasan tapa lähestyä asioita on ratkaisuhakuinen ja positiivinen. On luonnollista, että hänen tapansa käsitellä asioita jakaa mielipiteitä. Filosofin tehtävänä on synnyttää keskusteluja. Hän ei anna painoarvoa kritiikille, joka menee henkilökohtaisuuksiin eikä kritiikille, joka perustuu esittäjän mielikuvaan kritiikin kohteesta. Himanen vaatii kritiikin esittäjältä myös, että tämä on itse saanut aikaan jotain painokasta. ”Kohtuuton kritiikki kertoo aina enemmän esittäjästään kuin kohteestaan. Se on esittäjän itsensäpaljastamisakti. Kritiikki ei satuta minua”.

Himanen inhoaa kyynisyyttä. ”Suomessa on sotkettu käsitteet kritiikki ja kyynisyys. Kritiikki eli skepsis on etsimistä. Sen tavoite on löytää jotakin, kun taas kyynisyys pyrkii pelkästään osoittamaan, että jokin on naurettavaa tai väärin.”

Alf Rehn toimii johtamisen professorina Åbo Akademiassa

Osa tiedoistasi vanhenee juuri nyt, kun luet tätä. Vielä suurempi osa tietämyksestäsi on hyödytöntä. Tieto ei ole kullan tai raakaöljyn kaltainen luonnonvara, vaan tomaattien ja parsan kaltainen tuoretuote. Se on aina vaarassa vanhentua ja luovuuden lämpöaalto voi nopeuttaa pilaantumista.

Jos kuvittelet, että jokin kymmenen vuotta sitten oppimasi tieto auttaa sinua nykypäivänä, yrität puolustautua tykistökeskitystä vastaan kasaamalla eteesi suojamuuria pilaantuvista vihanneksista. Tieto ei ole pahasta, mutta vakiintunut käsitys tiedosta voi olla haitallinen. Tiedosta tulee ongelma, kun se otetaan liian vakavasti ja sitä pidetään muuttumattomana totuutena. Sitä se ei ole. Tieto muuttuu, vanhenee ja liikkuu vapaasti tuulien mukaan. Meidän tehtävämme on seurata sen lentoa ja outoa liikettä. Emme saa tehdä tiedosta uskontoa ja ongelmaa.

Kasvatuspsykologian professori **Kirsti Lonka**

Poisoppiminen on psykologian kentässä yksi suurimpia haasteita. On helpompi oppia uusi asia kuin vanha asia uudella tavalla. Omat uskomukset istuvat ihmisessä vahvoina: kun niistä on tullut omia sisäisiä totuuksia, on niihin myös tunneperäisesti sitouduttu.

Vielä pirullisempaa on vahvistamisilluusio. Ihminen ottaa mielellään vastaan tiedon, joka vahvistaa hänen aikaisempia uskomuksiaan. Vastakkaisen viestin saadessaan hän tulkitsee senkin niin, että se vahvistaa hänen omia uskomuksiaan ja jättää huomioimatta sen, joka on niitä vastaan. Moni vastustaa muuttumista, mutta oppiminen on muuttumista ja sisäisten mallien kehittämistä. Ajatus, joka oli hyvä kymmenen vuotta sitten, ei toimi enää. Ihminen on aivokuollut, jos yhä yrittää sitä samaa. Vauvan aivot ovat supersopeutuvat. Aikuiset ovat koppavia ja luulevat tietävänsä kaiken.

Keskeistä on oman tietämättömyyden ja keskeneräisyyden sietäminen. Itsensä munaamisen pelosta on luovuttava, jos haluaa oppia uutta. Tyhmät kysymykset ovat hyvä matkakumppani oppimisen tiellä. Opin jo pienenä ihmettelemään asioita tätini esimerkin mukaan. Isää hävetti, ettei joku osannut. Irmatäitiä hän häpesi ihan erityisesti, kun tämä kyseli ja ihmetteli asioita suureen ääneen.

Kirjasta **Neale Donald Walsch** (Keskusteluja Jumalan kanssa): *Haluatte totuuden vain sellaisena kuin sen itse ymmärrätte. Suurin este totuuden oivaltamiselle on, että luulette tietävänne jo totuuden! Siksi olette yhtä mieltä kaiken sen kanssa, mitä näette tai kuulette tai luette ja mikä sopii oman ymmärryksenne kehykseen. Torjutte kaiken, joka ei sovi. Sitä te sanotte oppineisuudeksi ja tiedon avoimeksi omaksumiseksi. Voi teitä, ette voi milloinkaan omaksua tietoa avoimesti jos sulkeudutte kaikelta muulta paitsi omalta totuudeltanne.*

Kuvat Camilla Spiik 2008

Neljä apinaa suljettiin huoneeseen, jonka keskellä olevan pylvään päälle oli asetettu banaaniterttu. Yksi kiipesi heti pylvääseen napatakseen banaanin, ja samalla siihen osui jääkylmä vesisuihku. Säikähtänyt apina tuli äkkiä alas.

Jokainen yritti hakea banaania, ja sai suihkun. Kastumisten jälkeen apinat luopuivat yrityksistä.

Kun apinat oli näin ehdollistettu, yksi otettiin pois ja korvattiin toisella. Tulokas tavoitteli heti banaania, mutta muut tarttuivat sen jalasta. Apina ymmärsi, että pylvääseen kiipeäminen on kiellettyä. Muutaman yrityksen jälkeen, ilman suihkua, uusi apina lakkasi tavoittelemasta banaania.

Tämän jälkeen apinat vaihdettiin yksi kerrallaan uusiin, ja jokainen oppi saman läksyn: älä kiipeä pylvääseen.

Kaikki uudet apinat kunnioittivat vakiintunutta käytäntöä vielä senkin jälkeen, kun suihku oli poistettu.

